

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobce: **M. D. O.**, nar. X
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Hugem Körblem
sídlem Hybernská 1007/20, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2024, č. j. MV-42742-4/SO-2024,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně se žalobce domáhal zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo rozhodnuto o žádosti žalobce o nové posouzení důvodů pro neudělení dlouhodobého víza za účelem studia. Žalovaný, stejně jako před ním

Ministerstvo vnitra ČR, odbor azylové a migrační politiky, žádosti žalobce o udělení dlouhodobého víza za účelem studia podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb. nevyhověl.

II. Vyjádření účastníků

2. Žalobce v podané žalobě předně namítl nesprávné právní hodnocení, neboť žádost žalobce byla zamítnuta dle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, ačkoliv důvody, pro které k zamítnutí došlo jsou subsumovány pod § 56 odst. 1 písm. d) téhož zákona.
3. Dále namítl, že ke své žádosti doložil veškeré požadované dokumenty, má v úmyslu v ČR studovat, a proto žádá o pobytové oprávnění za tímto účelem. Samotné podání žádosti je náročné na čas i peníze a svědčí o tom, že žádost je vážná a opravdová. Uvedl, že si vybral stát a vysokou školu, vhodný studijní program a studijní obor, úspěšně absolvoval přijímací řízení, ke kterému doložil řadu dokumentů, zaplatil požadované poplatky. Studijní obor, který si vybral, navazuje na ukončené středoškolské vzdělání. Namítl, že se žalovaný nevyjádřil ke všem tvrzením uvedeným v žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza. Odkázal na čl. 26 Všeobecné deklarace lidských práv a čl. 20 odst. 2 písm. f) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801, o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair, a namítl, že pobytové oprávnění za účelem studia má být spíše uděleno. Pokud má být neuděleno, důvodem musí být buď důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce o pobývání za jiným účelem. Žalovaný vyjádřil pochybnost o plnění účelů pobytu žalobcem, ale neuvedl ani, o jaký účel pobytu tedy žalobce usiluje. Neuvedl ani jediný důkaz ke svým závěrům a neuvedl objektivní důvody.
4. Závěrem uvedl, že jeho osobní poměry mu nebrání, aby po určitou dobu žil a studoval v zahraničí.
5. Žalovaný se ve věci shrnul jak zjištěné skutečnosti, tak i své skutkové a právní závěry a navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

III. Posouzení věci

6. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 172 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, dále též „ZPC“). O žalobě krajský soud rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť pro tento postup byly splněny zákonné podmínky (§ 51 s. ř. s.).
7. Žaloba není důvodná.
8. Před vlastním posouzením se soud vždy musí vyhodnotit přezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. To platí samozřejmě i v případě žalobou napadeného rozhodnutí. Rozsah přezkumu žalovaného je vymezen žádostí o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza, která představuje opravný prostředek proti rozhodnutí velvyslanectví. Je tedy na žalovaném, aby se řádně vypořádal se všemi důvody, které jsou v žádosti uplatněny a přezkoumatelným způsobem vyjádřil názor, který může být následně podroben přezkumu ve správním soudnictví. Předmětem přezkumu je totiž primárně napadené rozhodnutí žalovaného, tudíž není na soudu, aby vyhledával odpovědi na žalobní námitky ve správním spisu a v prvostupňovém rozhodnutí.

9. Nyní přezkoumávané rozhodnutí je na samé hranici přezkoumatelnosti. Na uplatněné důvody žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza žalovaný explicitně reaguje spíše okrajově a fakticky jen ve dvou odstavcích konstatuje, že se *v zásadě* ztotožňuje s prvostupňovým posouzením, přičemž vycházel z obsahu pohovorů se žalobcem, a shodně s prvostupňovým orgánem dospěl k závěru, že poskytnuté informace vedou k domněnce, že žalobce nebude plnit účel pobytového oprávnění, o které žádá.
10. Přesto soud ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí dle § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. nepřistoupil, neboť žalovaný proti žádosti žalobce o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza postavil vlastní argumentaci, která ačkoliv extrémně stručná, obsahuje komplexní posouzení žádosti žalobce, vč. uvedení podkladů, ze kterých vycházel.
11. Soud proto přistoupil k věcnému přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí.
12. K rozhodovacímu procesu ve věcech udělení víza se vyjádřil i Ústavní soud, podle kterého je procesu vlastní jistá míra abstrakce a obecnosti, neboť mnohdy je třeba vycházet z určitých předpokladů, a nikoli objektivně zjiřitelných skutečností. Požadavek na obstarání vyčerpávajících, přesných a podrobných podkladů by totiž ve svém důsledku vedl k popření smyslu rozhodování o udělení víza. Zamýšlené jednání cizinců nelze dopředu naprosto jednoznačně identifikovat a kvalifikovat. I dostatečně podložené obavy či nejasnosti mohou být důvodem způsobilým k neudělení víza, resp. k zamítnutí žádosti o nové posouzení (např. usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 6. 2013, sp. zn. II. ÚS 1149/13 [dostupné na nalus.usoud.cz]).
13. Udělení dlouhodobého víza má tedy jakožto postup podle části čtvrté správního řádu určitá specifika. To ovšem nic nemění na skutečnosti, že je správní orgán povinen postupovat podle zákona, při jehož výkladu musí zohlednit i příslušnou směrnici. Své rozhodnutí také musí odůvodnit v tom smyslu, aby byly uvedeny dostatečně alespoň konkrétní právní i skutkové důvody, na základě kterých žalovaná ve věci rozhodla (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2015, č. j. 5 Azs 89/2015-30). Zároveň se žalovaná musí v odůvodnění rozhodnutí vypořádat s námitkami žadatele, které uplatnil v žádosti o nové posouzení. Současně však podle § 180e odst. 3 věta druhá zákona o pobytu cizinců platí, že důvodem žádosti nemohou být skutečnosti, které cizinec nedoložil nebo neuvedl v žádosti o udělení víza nebo v souvislosti s odepřením vstupu na území. Žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza tak neslouží k uvádění nových skutkových okolností rozhodných pro kladné vyřízení žádosti. Je v zájmu žalobce, aby všechny rozhodné skutečnosti uvedl již v prvotní žádosti či v průběhu pohovoru (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2020, č. j. 1 Azs 79/2019-27).
14. Snaží-li se tedy žalobce svůj skutečný zájem o studium v České republice a plánované využití dosaženého vzdělání dodatečně „upřesnit“ v žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza, je nutno na něj nahlížet a hodnotit jej optikou fáze řízení, ve které je (dodatečně) učiněno. Žalobce by si měl být své motivace ke studiu vědom již v okamžiku podávání žádosti o udělení víza, stejně tak by ji již v této době měl být schopen zformulovat. Doplňování žalobcových tvrzení učiněné poté, co ministerstvem byla žádost žalobce zamítnuta, má výrazně nižší vypovídací hodnotu, než tvrzení uvedená žalobcem v žádosti a při pohovoru. Nelze tak žalované vyčítat, že dodatečné tvrzení žalobce o uplatnění dosaženého vzdělání při podnikání jeho rodičů považovala za účelové. Při pohovoru žalobce takový důvod nezmínil.

15. Mezi stranami není sporné, že žalobce doložil ke své žádosti všechny požadované dokumenty. Doložení dokumentů dle § 31 zákona o pobytu cizinců je však jednou, nikoliv jednou, obligatorní podmínkou pro udělení dlouhodobého víza. Je předpokladem k tomu, že se jí ministerstvo bude vůbec moci zabývat. Z této skutečnosti tak nelze dovozovat závěr, že žalobce hodlá „řádě a opravdově“ naplnit účel pobytu, pro který o povolení žádá, a to studium na vysoké škole. K tomu slouží zejména provedení pohovoru ve smyslu § 57 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, který má přispět správnímu orgánu k bližšímu porozumění (a zároveň ověření) záměru a motivace žalobce ke studiu. Stejně tak čas, peníze a energie, které žalobce investoval do získání potřebných dokladů, nemohou samy o sobě prokázat žalobcovu motivaci ke studiu; mohou být totiž také pouhým projevem snahy získat pobytové oprávnění.
16. Právě posouzení závěrů pohovoru provedeného se žalobcem je stěžejní pro rozhodnutí ve věci. Zatímco žalobce je přesvědčen, že pohovorem byl prokázán jeho skutečný a vážný zájem o studium na Mendelově univerzitě v Brně, žalovaná vyhodnotila odpovědi žalobce jako nepřesvědčivé ve vztahu k deklarovanému účelu pobytu.
17. Dle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců platí, že dlouhodobé vízum nebude cizinci uděleno, jestliže „*se cizinec na požádání ministerstva nebo zastupitelského úřadu nedostaví k pohovoru nebo nepředloží ve stanovené lhůtě doklady za účelem ověření údajů uvedených v žádosti o dlouhodobé vízum nebo jestliže se i přes provedení pohovoru nebo vyhodnocení předložených dokladů nepodaří tyto údaje ověřit*“.
18. Jelikož v projednávané věci je požadované pobytové oprávnění upraveno v právu Evropské unie, bylo možné přistoupit k zamítnutí žádosti o dlouhodobé vízum pouze v případě, že by byl dán některý z důvodů předpokládaných příslušnou směrnicí. V souladu s čl. 20 odst. 1 směrnice 2016/801 členský stát žádost zamítne, pokud cizinec nesplní obecné podmínky stanovené v článku 7, příslušné zvláštní podmínky stanovené v článku 11, nebo předloží doklady, které byly získány podvodně nebo byly padělané či pozměněny. V čl. 20 odst. 2 pak směrnice 2016/801 upravuje několik fakultativních důvodů zamítnutí žádosti. Jedním z nich je podle písm. f) situace, kdy má členský stát „*důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí*“.
19. Z textu směrnice 2016/801 je jasné patrné, že důkazní břemeno ohledně domněnky zneužití pobytu za jiným než studijním účelem, nese členský stát (tj. jeho příslušné orgány). Dále je ze směrnice zřejmé, že členský stát musí mít pro zamítnutí žádosti k dispozici buď (i) důkazy nebo (ii) závažné a objektivní důvody, které směřují k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí. Směrnice 2016/801 pojmy „důkazy“ a „závažné a objektivní důvody“ blíže nedefinuje, nicméně tyto pojmy používají shodně různé jazykové verze směrnice (srov. anglická: „*evidence or serious and objective grounds*“, německá: „*Beweise oder ernsthafte und sachliche Anhaltspunkte*“, francouzská: „*des preuves ou des motifs sérieux et objectifs*“, italská: „*di prove o ha motivi seri e oggettivi*“ nebo finská: „*todisteita tai vakavia ja objektiivisia perusteita*“).
20. Odůvodnění směrnice 2016/801 v bodě 14 na jednu stranu hovoří o potřebě zlepšit a zjednodušit podmínky vstupu a pobytu pro ty, kteří by do Evropské unie rádi přišli za účelem studia, v bodě 41 však zároveň stanoví jasná pravidla sloužící jako prevence zneužívání a nesprávného využívání řízení o pobytových žádostech. Uvádí, že „[v] případě pochybností ohledně důvodů žádosti o přijetí by členské státy měly mít možnost provést příslušné

kontroly nebo požadovat doložení některých skutečností, tak aby v jednotlivých případech mohly posoudit, jakému výzkumu, studiu, stáži, dobrovolnické službě, programu výměnných pobytů žáků nebo vzdělávacímu projektu či činnosti au-pair se žadatel hodlá věnovat“ (podtržení doplněno zdejším soudem).

21. Výklad některých aspektů čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/201 byl předmětem řízení o předběžné otázce před Soudním dvorem Evropské unie (dále „Soudní dvůr“) ve věci C-14/23 *Perle*. Soudní dvůr v této věci rozhodl rozsudkem ze dne 29. 7. 2024 (dále „rozsudek *Perle*“). Jelikož jsou jeho závěry přílehlavé i pro nyní projednávanou věc, soud z nich dále vychází.
22. Soudní dvůr se v bodě 48 rozsudku *Perle* vyjádřil v tom smyslu, že žádost o přijetí může být zamítnuta pouze tehdy, pokud zneužívající povaha žádosti o pobytové oprávnění „*dostatečně zjevně vyplývá ze všech relevantních skutečností*“, které mají správní orgány při posuzování žádosti k dispozici. Příkladem pak Soudní dvůr uvádí, že nesrovnalosti ve studijním plánu žadatele mohou představovat jednu z objektivních okolností přispívajících ke zjištění zneužití, avšak pouze za předpokladu, že jsou tyto nesrovnalosti dostatečně zjevné a jsou posuzovány ve světle všech konkrétních okolností projednávaného případu. Například změna oboru, jakožto obvyklá okolnost během vysokoškolského studia, nemůže sama o sobě postačovat k prokázání, že žadatel nemá v úmyslu skutečně studovat na území. Stejně tak pouhá okolnost, že zamýšlené studium přímo nesouvisí se sledovanými profesními cíli, nutně nesvědčí o neexistenci skutečného záměru studovat odůvodňujícího žádost o přijetí.
23. Jelikož jsou okolnosti každé jednotlivé žádosti specifické, je podle Soudního dvora potřeba, aby správní orgány prováděly příslušné kontroly a požadovaly doložení konkrétních skutečností. Jedině tak mohou být správní orgány schopny žádost individuálně posoudit a případně vyzvat žadatele k podání příslušného upřesnění a vysvětlení.
24. Co se týče povahy zjištění, která je správní orgán povinen opatřit pro to, aby mohl žádost zamítnout z důvodu uvedeného v čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801, poukazuje zdejší soud na stanovisko generálního advokáta de la Tour ze dne 16. 11. 2023 ve věci *Perle*. Generální advokát v bodě 59 stanoviska vychází z toho, že se jedná o předběžné posouzení, neboť správní orgány by měly „pouze“ hypoteticky určit úmysly žadatele, pokud jde o cíl jeho pobytu. Jedná se tedy o odlišné posouzení ve srovnání s čl. 21 odst. 1 písm. d) směrnice 2016/801, v rámci jehož aplikace už musí správní orgány disponovat věcnými zjištěními o objektivních okolnostech (typicky situace, kdy státní příslušník nezačal příslušné studium nebo jej přerušil či předčasně ukončil, nebo že vykonává výdělečnou činnost překračující maximální povolený počet hodin či bydlí daleko od místa studia, dokonce i na území jiného členského státu). Jak uvedl generální advokát v bodě 60 svého stanoviska, „[k] takovým zjištěním lze dospět obtížněji, pokud byla žádost podána v době, kdy státní příslušník třetí země ještě pobývá mimo území dotyčného členského státu“.
25. K čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 se pak generální advokát v bodě 61 stanoviska vyjádřil v tom smyslu, že k prokázání může sloužit jakýkoli důkaz, přičemž „*důvody, z nichž příslušný orgán vychází, musí být ‚objektivní a závažné‘, což znamená, že tento orgán musí mít stálé a pevné důvody, jež jsou výsledkem individuálního přezkumu žádosti odůvodňujícího její zamítnutí*“.
26. Dle bodu 63 stanoviska generálního advokáta nepostačuje pouhé zpochybnění cíle a účelu žádosti správním orgánem. Je zapotřebí, aby správní orgán „*byl přesvědčen o tom, že cílem ani*

účelem pobytu nebude studium na vysokoškolské instituci, která je uvedena v této žádosti. Toto posouzení musí být založeno na souboru objektivních i subjektivních indicií a může vyžadovat vzájemnou spolupráci zúčastněných subjektů“ (podtržení doplněno zdejšími soudem). Úmysl státního příslušníka třetí země je oním subjektivním prvkem, který má být zpravidla vyvozován z takových objektivních kritérií, jako je „jeho zápis do vysokoškolské instituce, zaplacené poplatky za studium, znalost jazyka hostitelského členského státu, řádný průběh jeho předchozích pobytů v některém z členských států Unie“.

27. Pro rozhodnutí o žádosti žalobce je v první řadě podstatné, v jakém rozsahu je v případech spadajících do působnosti směrnice 2016/801 aplikovatelné ustanovení § 56 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Pokud jde o důvody neudělení víza uvedené pod písmenem a), zdejší soud má za to, že ty jsou aplikovatelné pouze zčásti, konkrétně v případě, že se cizinec nedostaví k pohovoru nebo nepředloží-li ve stanovené lhůtě doklady za účelem ověření údajů uvedených v žádosti o dlouhodobé vízum. V takovém případě totiž žadatel vůbec neumožní správním orgánům posoudit skutečný cíl pobytu. Již samotná nesoučinnost žadatele tak musí být nutně důsledkem neudělení víza, neboť správní orgány objektivně nemají možnost zkoumat žádost věcně. V této části proto podle názoru soudu dané ustanovení odpovídá požadavkům vyplývajícím ze směrnice 2016/801, která jim podle Soudního dvora zaručuje možnost provádět kontroly a požadovat doložení některých skutečností. Je však zároveň nutno zdůraznit, že aktivita správního orgánu vyžadovaná Soudním dvorem by podle názoru zdejšího soudu neměla být paušální a měla by spíše směřovat k předložení konkrétních dokumentů. Správní orgán zpravidla nedostojí požadavkům směrnice 2016/801 a rozsudku *Perle* tím, že bude obecně vyzývat k doložení určitého tvrzení žadatele, tj. například doložení skutečného úmyslu žadatele s tím, že podle správního orgánu žadatel dosud předloženými listinami ani výsledkem svůj záměr studovat dostatečně nedoložil. Nevyhovění takové výzvě by totiž nepředstavovalo odmítnutí součinnosti, nýbrž spíše závěr o neunesení důkazního břemene, který směrnice 2016/801 jako důvod pro neudělení víza neaprobuje.
28. Proto má také zdejší soud za to, že druhá část ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, směřující na situace, kdy se i přes provedení pohovoru nebo vyhodnocení předložených dokladů nepodaří ověřit údaje uvedené žadatelem v žádosti, není v případech spadajících do působnosti směrnice 2016/801 aplikovatelná, neboť je v rozporu s důvody pro neudělení víza uvedenými v této směrnici. Doloží-li žadatel všechny dokumenty, k jejichž předložení byl správním orgánem konkrétně vyzván, je správní orgán povinen tyto dokumenty věcně vyhodnotit. Dospěje-li na základě tohoto hodnocení k závěru, že žadatel hodlá povolení k pobytu zneužít k jinému, než deklarovanému účelu, může jeho žádost zamítnout jedině podle § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, avšak pouze v případě, má-li k tomu objektivní a závažné důvody ve smyslu rozsudku *Perle* (resp. jak uvedl generální advokát, správní orgán musí mít „*stálé a pevné důvody, jež jsou výsledkem individuálního přezkumu žádosti*“). Dle § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců nebude dlouhodobé vízum cizinci uděleno, jestliže „*jsou zjištěny skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec po skončení pobytu stanoveného dlouhodobým vízem neopustí území nebo že dlouhodobé vízum hodlá zneužít k jinému účelu, než je uveden v žádosti o udělení dlouhodobého víza*“.
29. Jelikož mezi stranami není sporu o tom, že žalobce se dostavil k pohovoru a doložil správním orgánům všechny jím požadované dokumenty, může soud již na tomto místě konstatovat, že ministerstvo bylo povinno všechny obdržené podklady, včetně záznamu

z pohovoru, věcně vyhodnotit a teprve v případě, že by mu vznikly pochybnosti, mělo učinit další kroky směřující k potvrzení či vyvrácení vzniklých pochybností. Pokud by totiž měly správní orgány důvodné pochybnosti ohledně toho, zda cizinec bude plnit účel pobytu, mohly žádost zamítnout, byť z důvodu uvedeného v § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců. Toto ustanovení odpovídá článku 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 a výraz „jsou zjištěny skutečnosti“ je proto třeba v souladu se směrnicí vykládat tak, že správní orgán má k dispozici důkazy nebo závažné a objektivní důvody.

30. Vadné právní posouzení věci bylo prvním žalobním bodem. Z napadeného rozhodnutí je patrné, že důvody uváděné žalovaným materiálně odpovídají důvodům uvedeným v § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců. Jedná se tak o zjevnou vadu nesprávného právního posouzení, nicméně tato vada nemůže vést ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí sama o sobě, pokud by výsledek řízení byl stejný i při užití odpovídající právní úpravy, srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 8 Afs 51/2007-87. Soud se proto musel zabývat tím, zda by žalobou napadené rozhodnutí, resp. důvody, které vedly k jeho vydání, obstály v případě, že by byly řádně subsumovány pod § 56 odst. 1 písm. h) ZPC. Soud však zároveň musel přihlídnout ke skutečnosti, že důvody uváděné zákonem lze aplikovat pouze způsobem, který odpovídá směrnici 2016/81, jak žalobce namítá.
31. Předně je nutno uvést, že spočívá-li důvod pro neudělení víza v pochybnostech o skutečné motivaci žadatele, ze znění ustanovení § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců nevyplývá pro správní orgány povinnost zjišťovat, za jakým konkrétním účelem podle nich hodlá žadatel pobyt zneužít (rozsudek Městského soudu v Praze, ze dne 23. 3. 2018, č. j. 6 A 85/2015-34). Správní orgán tedy nemusí disponovat přímými důkazy o tom, že úmysl žadatele je odlišný. Postačí mu konkrétní (objektivní i subjektivní) indicie, které však budou ve svém souhrnu natolik „stálé a závažné“, že umožní správnímu orgánu určit pravděpodobné úmysly žadatele, pokud jde o cíl jeho pobytu (srov. bod 59 stanoviska generálního advokáta ve věci *Perle*). Správní orgán by měl být přesvědčen o tom, že plánovaný účel pobytu cizince je jiný než deklarovaný (byť nemusí tento jiný účel specifikovat). Lze si představit situaci, kdy k takovému závěru může správní orgán dospět již na základě obsahu pohovoru provedeného s cizincem na zastupitelském úřadu České republiky. Tak tomu bude tehdy, pokud skutečnost o tom, že studijní účel pobytu nebude naplněn, sám cizinec přímo nebo nepřímo při pohovoru uvede. K podloženému závěru o zneužití pobytu za jiným účelem však může vést i kumulace řady dílčích, avšak závažných indicí – cizinec nezná buď vůbec nebo na potřebné úrovni jazyk, v němž bude studium realizováno, není schopen uvěřitelně popsat svou motivaci ke studiu, nezná podrobně podmínky a průběh studia, nezaplatil poplatky za studium, neví, proč si vybral ke studiu Českou republiku, nezná praktické podmínky života v České republice apod.
32. K domněnce o zneužití pobytu za jiným než studijním účelem naopak nepostačuje pouze to, že cizinec odpovídá na otázky zastupitelského úřadu stručně či obecně. Přílišná stručnost, obecnost či rozpory ve výpovědi mohou být jednou z indicí nasvědčujících tomu, že deklarovaný účel pobytu cizince nebude naplněn, v některých případech bude jistě indicí zcela zásadní. Zároveň je však v takové situaci na zastupitelském úřadu, aby vhodně volenými doplňujícími otázkami zjistil potřebné skutečnosti, případně na ministerstvu či žalované, aby dalšími postupy (např. ve spolupráci s příslušnou vysokou školou) obstaraly

další důkazy, na nichž je možné založit použití čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 (srov. k tomu body 63–67 stanoviska generálního advokáta ve věci *Perle*).

33. Pokud jde o skutková zjištění, ze správního spisu vyplývá, že ve věci žalobce byly realizovány dva pohovory se žalobcem na velvyslanectví ČR v Abuji dne 22. 11. 2023 a dne 19. 12. 2023. Z pohovorů nevyplynulo, že by žalobce neměl dostatečnou znalost anglického jazyka, otázkám rozuměl, byl schopen na ně odpovídat. Ke svému vzdělání uvedl, že v roce 2022 dokončil střední vzdělání a v současnosti pracuje jako prodáváč oblečení v rodinném podniku. Vysokou školu v ČR našel online, hledal nejlepší školu pro studium business, Masarykovu univerzitu si vybral, že je velmi levná v porovnání s ostatními, přijímací zkoušky neskládal, jen mluvil s koordinátorkou, školné má platit, až dostane víza, bude to 3500 EUR a bude ho hradit strýc, stejně jako ostatní náklady jeho studia. Ohledně toho, co musí udělat k úspěšnému dokončení studia, uvedl: „*Musím být oddaný svému studiu, ujistit se, že jsem v čele své skupiny, s pomocí přátel kolem sebe se můžeme spojit a dosáhnout cíle.*“ Uvedl čtyři předměty, které bude studovat v prvním semestru. Po studiu se plánuje vrátit do Nigérie a získat lépe placenou práci a pomáhat mamince. Pokud jde o pobyt strýce, uvedl nejdříve, že pobývá ve Finsku (které podle něj není v Evropě), pak uvedl, že pobývá v Irsku, což neví, kde je. K poznámce správního orgánu, že neví, které státy jsou v Evropě, uvedl, že ví, že jede do ČR.
34. V doplňkovém pohovoru uvedl, že pracuje v rodinné firmě jako módní návrhář a že na jaře skládal přijímací zkoušku online, měl test z angličtiny. Nostrifikaci jeho dosavadního vzdělání provedla škola. Podepsal smlouvu o studiu a strýc měl zaplatit školné do 14. 2. 2024, což byl poslední možný termín k platbě. Opětovně uvedl, že školu v ČR si našel online a vybral si jí kvůli nízkým poplatkům za studium. K dotazu na plán studia uvedl, co bude studovat a že studoval již mnoho předmětů, které jsou podobné tomuto studiu. Může se pak stát manažerem, bude se jednat o denní studium v bakalářském studijním programu, bude studovat tři roky v angličtině. Ke konkrétním předmětům uvedl, že se naučí matematiku, češtinu, mikroekonomiku a makroekonomiku. Zná názvy předmětů, až se dostane do ČR, dozví se o tom víc věcí. Studijní obor chce studovat proto, že během střední školy studoval mnoho předmětů jako matematika, angličtina, ekonomika a marketing. Ke skutečnostem, které si o studiu zjišťoval, sdělil, že je na Masarykově univerzitě mnoho modulů, studium má šest semestrů, obsahuje každý semestr kurzy a semináře, a to češtinu, matematiku, ekonomiku, finance a další předměty. K požadavku na obsírný popis studia na VŠ, zakončení a nabyté vědomosti uvedl: „*Budu muset studovat hodně věcí. Budeme mít úkoly, které musíme udělat. Budu muset psát zkoušky na konci každého semestru.*“ a že „*Je to dobrý program, který chci studovat od střední školy. To mi hodně pomůže, abych byl manažerem v budoucnu.*“ Motivaci odvíjí od toho, že každý student, který studuje na MUNI, má dobrý titul. Vzdělání v domovském státě nemá dobrou kvalitu, MUNI mu dá kvalitní vzdělání. Jako využití vzdělání v budoucnu vidí možnost být projektovým manažerem pracujícím v dobré firmě. Opětovně zopakoval, že jeho studium bude financovat jeho strýc, který žije v Irsku.
35. Pokud jde o žádost o nové posouzení, tak v ní žalobce polemizoval se závěrem správního orgánu prvního stupně ohledně rozporů v pohovorech a dále s tím, že by neměl znalosti o zamýšleném studiu, neboť jeho středoškolské vzdělání odpovídá tomu, chce studovat na univerzitě, informace o Masarykově univerzitě našel na internetu a doporučení na ČR získal i od strýce, který mu chce studia financovat.

36. Informace, které poskytl žalobce správním orgánům, jsou natolik obecné a protichůdné, že je nelze považovat za unesení důkazního břemene ani v nijak přísném standardu vymezeném shora označenou směrnicí. Ani skutečnosti uvedené v žádosti o nové posouzení z pohledu soudu neuvádí nic, co by mohlo změnit závěry, které přijal již správní orgán prvního stupně.
37. Předně je třeba poukázat na přímé rozpory, které žalobce při svých pohovorech (s časovým odstupem cca tři týdny) uvedl. Jednak je to rozpor v současném zaměstnání (prodejce oblečení vs. módní návrhář), dále rozpor v tom, zda vykonával přijímací zkoušku (jen mluvil s koordinátorkou a byl přijat vs. skládání online přijímací zkoušky, test z angličtiny) a konečně byl rozpor i v otázce okamžiku placení poplatků za studium (až po získání víza vs. nejpozději do 14. 2. 2024).
38. Soud ze správního spisu vzhledem k tvrzením žalobce uvedeným v žádosti o nové posouzení ověřil, že v žádosti o udělení dlouhodobého víza uvedl jako zaměstnání *fashion designer & sales clerk*, tj. při pohovorech neuvedl nic, co by bylo v rozporu s jeho žádostí o dlouhodobé vízum. S ohledem na to, že ho správní orgány žádnými dalšími otázkami žalobce s tímto rozporem ve vztahu k samotné žádosti nekonfrontoval a nevyžádal si doplňujícími otázkami podrobnější vysvětlení, nelze mu tento rozpor klást k tíži a odůvodňovat jím zamítnutí žádosti o dlouhodobé vízum.
39. Pokud jde o rozpor v tvrzeních ohledně vykonání přijímací zkoušky, žalobce tento rozpor z pohledu soudu uspokojivě vysvětlil v žádosti o nové posouzení. Opět je z pohledu soudu podstatné, že správní orgány žalobce v rámci pohovorů nijak s tímto rozporem nekonfrontoval a nevyžádal si doplňujícími otázkami podrobnější vysvětlení. Žalobci tak nelze ani tento rozpor klást k tíži.
40. Nicméně v případě třetího rozporu se v žádosti o nové posouzení nic neobjevuje. Povědomí žalobce o tom, kdy a jak má být uhrazeno školné za studium, poměrně jednoznačně vypovídá o tom, jaké má žalobce znalosti o studiu na Masarykově univerzitě. Pokud jde o samotné studium na Masarykově univerzitě, jsou jeho odpovědi totiž zcela obecné. Uvedl sice názvy několika předmětů, ale jejich obsah neznal; co bude studovat, chtěl zjistit až po příjezdu do ČR. Soud v tomto směru nepovažuje za pochybení správních orgánů, že se žalobce dále na podrobnosti nedotazovaly, neboť žalobce jasně uvedl, že se podrobnosti o předmětech dozví až v ČR. Samotné studium v širších souvislostech popsal jen zcela obecnými frázemi, které se dají aplikovat na studium na jakékoliv škole, tj. že studium bude mít šest semestrů, budou kurzy a semináře, bude mít úkoly a bude psát zkoušky na konci semestru. Jakým způsobem má být studium ukončeno, neuvedl.
41. Z odpovědi žalobce vyplývá, že reálně vůbec netuší, co by měl na vysoké škole v ČR studovat, ani co musí učinit k tomu, aby úspěšně studium dokončil (oddanost studiu apod.) Znal sice formálně adresu školy, ale k samotnému městu nic neuvedl. Srovnání ohledně poplatků s jinými školami neuvedl, přestože si měl Masarykovu univerzitu vybrat proto, že je levnější. Faktu, že se pravděpodobně o jiné univerzity nezajímal, napovídá to, že nebyl schopen ani definovat země, které jsou v Evropě.
42. Tvrzení, že se chce stát manažerem, lze považovat za motivaci, ale v kontextu všeho ostatního se jedná o zcela obecnou proklamaci.
43. V rozsudku ze dne 29. 1. 2024, č. j. 55 A 50/2022-43, zdejší soud uvedl, že jedna z důležitých, ale závažných indicií směřující k závěru o zneužití pobytu za jiným účelem než studiem, je i fakt, že žadatel nezná podrobně podmínky a průběh studia.

44. Žalobce v průběhu celého řízení neuvedl dostatečné, resp. dostatečně konkrétní informace, které lze očekávat od studenta, který se zajímá o studium na vysoké škole, natož od cizince, který získával informace o studiu na vysokých školách v Evropě na internetu, který zjistil, že Masarykova univerzita je jednou z nejprestižnějších univerzit ve střední Evropě a že mu studium poskytne konkurenční výhodu. Samozřejmě o zájmu žalobce studovat v ČR na jedné z nejprestižnějších univerzit ve střední Evropě svědčí i to, že žalobce ani neví, které země leží v Evropě.
45. Od někoho, kdo se takto intenzivně zajímal o studium na univerzitě v zahraničí, lze očekávat zcela jasnou představu, co konkrétně chce studovat a jak to v praxi využít. To logicky předpokládá, že by se měl seznámit s nabízenými studijními programy, vyhodnotit si jejich obsah a očekávaný výsledek studia vzhledem ke svým potřebám a v důsledku toho by měl být schopen zcela jasně popsat obsah zvoleného studijního programu, skutečný průběh studia a způsob jeho ukončení, *nota bene* pokud chce investovat do studia nemalé finanční prostředky. Pokud žalobce neprokázal znalosti studijního programu, obsahu studovaných předmětů a způsobu zakončení studia, soud nerozumí tomu, jak mohl žalobce dospět ke zjištění, že studium v Brně bude kvalitnější než v Nigérii, resp. kdekoli jinde na jiné vysoké škole.
46. Správní orgány se s ohledem na obsah pohovoru dostatečně snažily ozřejmit skutkový stav, aby jej mohly co nejvěrohodněji vyhodnotit. Odpovědi žalobce lze pak hodnotit jako natolik nedostatečné, že vedou odůvodněné k domněnce, že vízum nebude sloužit požadovanému účelu. K absenci podrobnějších doplňujících otázek k obsahu studia odkazuje soud na výše uvedené.
47. Ministerstvo i žalovaný odůvodnili, proč jsou odpovědi žalobce nevěrohodné, nepřesvědčivé, a proč z pohovoru vyplývá nedostatečná motivace a pochybnosti o faktickém účelu pobytu. S tímto hodnocením se soud ztotožňuje. Soud tedy dospěl obdobně jako správní orgány k závěru, že tvrzení žalobce ohledně zamýšleného studia v České republice nebylo věrohodné. V projednávané věci měly správní orgány k dispozici důkazem (pohovorem) podloženou domněnku, že žalobce ve skutečnosti nebude plnit deklarovaný účel pobytu. Tato domněnka je dostatečná k naplnění podmínek pro neudělení víza podle čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801.
48. Na právě uvedené závěry pak nemají vliv ani další námitky žalobce. Především je nerozhodné, že žalobce doplnil či rozvedl svá tvrzení uvedená při pohovoru v žádosti o nové posouzení, neboť žádost ani žaloba neslouží k uvádění nových skutkových okolností rozhodných pro kladné vyřízení žádosti. Žalobce měl všechny rozhodné skutečnosti v míře dostatečné pro kladné vyřízení tvrdit a dokládat již v prvotní žádosti o vydání dlouhodobého víza nebo v průběhu pohovoru (§ 180e odst. 3 věta druhá ZPC).
49. Námitka, že čas, energie a peníze, které žalobce investoval do získání potřebných podkladů, dostatečně prokazují jeho silnou motivaci ke studiu, je nedůvodná. Povinnost doložit k žádosti o udělení víza veškeré požadované dokumenty vyplývá z § 31 ZPC. Předložení všech dokumentů tak, aby žádost měla všechny povinné náležitosti, je předpokladem k tomu, že se jí ministerstvo bude vůbec moci zabývat. Ověření deklarovaného účelu a zjištění skutkového stavu věci je následně cílem řízení o udělení víza, které je zahájeno až podáním žádosti se všemi formálními náležitostmi.

50. K argumentaci bodem 14 preambule směrnice 2016/801 soud podotýká, že nezpochybňuje účel směrnice, jímž má být zjednodušení a zlepšení podmínek vstupu do Evropské unie pro příslušníky třetích zemí za účelem studia a stáží. Současně ale poukazuje na bod 41 odůvodnění směrnice: „[v] případě pochybností ohledně důvodů žádosti o přijetí by členské státy měly mít možnost provést příslušné kontroly nebo požadovat doložení některých skutečností, tak aby v jednotlivých případech mohly posoudit, jakému výzkumu, studiu, stáži, dobrovolnické službě, programu výměnných pobytů žáků nebo vzdělávacímu projektu či činnosti au-pair se žadatel hodlá věnovat, a mohly bojovat proti zneužívání nebo nesprávnému využívání řízení, které stanoví tato směrnice.“ Naplňování účelu směrnice tedy neznamená, že by mohla být zneužívána k jiným účelům, jak se lze důvodně domnívat v případě žalobce.
51. Pokud jde o odkaz žalobce na čl. 26 Všeobecné deklarace lidských práv, podle které má každý právo na vzdělání, soud k ní uvádí, že žalobci nikdo jeho právo na vzdělání neupírá. Z deklarace ovšem neplyne žádné subjektivní právo na studium v České republice. Aby bylo žalobci umožněno studium v České republice, je třeba splnit vnitrostátní a unijní podmínky, které žalobce nesplnil.

IV. Závěr a náklady řízení

52. Soud tedy shledal námitky žalobce neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
53. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 29. ledna 2025

Petr Sedlák, v. r.
samosoudce